

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ОРЛОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ORLOV v. UKRAINE)
(заява № 10993/18)

Стислий виклад рішення від 21 листопада 2024 року

14 серпня 2009 року заявник поскаржився до відділу міліції на тілесні ушкодження, отримані ним унаслідок бійки.

22 серпня 2009 року та 21 січня 2010 року працівники міліції відмовляли у порушенні кримінальної справи. Прокурор скасував ці постанови 12 січня 2010 року та 14 жовтня 2011 року відповідно.

11 листопада 2011 працівниками міліції було порушено кримінальну справу щодо заподіяння умисних середньої тяжкості тілесних ушкоджень заявнику. За результатами проведеного у справі розслідування матеріали справи були направлені для розгляду до суду.

У вересні 2013 року було розпочато судовий розгляд. 30 вересня 2015 року суддя провів остаточне засідання у справі, пішов до нарадчої кімнати, але не повернувся до зали судового засідання для проголошення вироку. Заявнику так і не було надано паперову копію вказаного вироку, а також її не було в матеріалах справи.

Відповідно до листів виконуючого обов'язки голови Бабушкінського районного суду міста Дніпропетровська Державної судової адміністрації України суддя, який розглянув справу – ухвалив вирок, але в матеріалах справи не було його друкованої чи електронної копії. Ні повторний розподіл справи, ні її повторний розгляд, ні будь-яке інше вирішення питання було неможливим згідно з відповідними Положеннями про автоматизовану систему документообігу суду.

10 серпня 2018 року канцелярія Бабушкінського районного суду міста Дніпропетровська надіслала заявнику електронний лист, долучивши копію вироку від 30 вересня 2015 року та супровідний лист від голови Бабушкінського районного суду міста Дніпропетровська про те, що той же суд надіслав копію вироку заявникові для його відома. Заявник подав апеляційну скаргу.

14 листопада 2018 року Дніпровський апеляційний суд скасував вирок від 30 вересня 2015 року та направив справу до суду першої інстанції на новий розгляд. Апеляційний суд встановив, що Бабушкінський районний суд міста Дніпропетровська не дотримався процесуальних норм, оскільки суддя не проголосив вирок прилюдно негайно після виходу з нарадчої кімнати та не повідомив сторонам про можливість подання апеляційної скарги.

24 вересня 2019 року Бабушкінський районний суд міста Дніпропетровська розглянув справу за відсутності заявника, закриття кримінальне провадження та звільнив обвинуваченого від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням десятирічного строку давності. Суд залишив без розгляду цивільний позов заявника проти обвинуваченого.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтями 6 і 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що розслідування жорстокого поводження з ним було неефективним і суд першої інстанції невинувато зняв провадження та не ухвалив вироку у кримінальній справі, в якій заявник мав статус потерпілого. Європейський суд вирішив розглянути скаргу заявника за статтею 3 Конвенції.

Розглянувши скарги заявника Європейський суд зазначив, що у цій справі кримінальне провадження було порушено майже через два роки після випадку і що така затримка не може бути виправдана обставинами справи. Досудове розслідування тривало два роки, що в принципі не можна вважати необґрунтованим, однак суд першої інстанції розглядав справу ще два роки, так і не ухваливши вироку після повернення з нарадчої кімнати. Заявник чекав ще майже три роки до серпня 2018 року, коли йому надіслали копію вироку.

Європейський суд вказав, що затягування з порушенням кримінальної справи, затягування розгляду справи та ухвалення вироку Бабушкінським районним судом з порушенням процесуальних норм призвели до закінчення строку давності та закриття кримінального провадження, а також нагадав, що мета забезпечення ефективного захисту від актів жорстокого поводження не може бути досягнута, якщо кримінальне провадження закрито у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, якщо це сталося внаслідок недоліків у діях відповідних органів державної влади.

Європейський суд зробив висновок, що невчасне порушення працівниками міліції кримінальної справи, і розгляд справи Бабушкінським районним судом без дотримання застосовних процесуальних норм не відповідало позитивним зобов'язанням держави за статтею 3 Конвенції та констатував порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції;
3. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 4 500 (чотири тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції».